

Färdplan för äldreomsorgens utveckling

Bilaga 4

Färdplan för äldreomsorgens utveckling

Maj 2023

Sammanfattning

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad där det finns möjligheter för alla oavsett ålder att vara en resurs i samhället och där satsningar inom äldreomsorgen syftar till att stärka den äldres position i samhället.

Färdplanen ska ses som ett ramverk för pågående och kommande utvecklingsarbete inom verksamhetsområdet. Ett strukturerat och långsiktigt utvecklingsarbete ska bedrivas i hela staden, som ger verksamheten ett tydligt uppdrag och innehåll oavsett driftform eller utförare.

Det strategiska utvecklingsarbetet tar sikte på:

- ändamålsenlig styrning och organisation
- personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden
- säker vård och omsorg med hög kvalitet och gott bemötande

Färdplanen lyfter fram pågående statliga initiativ som adresserar ett antal behov inom verksamhetsområdet, exempelvis statliga utredningar, lagförslag och statsbidrag, samt redan pågående arbete i staden. Därutöver belyser färdplanen ett antal frågor och områden som staden behöver arbeta vidare med.

Färdplanen följer nämndernas ordinarie ansvar för de belysta frågorna i enlighet med budgetuppdrag och reglementen. En stor del av implementeringen i verksamhet sker inom stadsdelsnämndernas ansvar medan äldrenämnden har en viktig roll i att samordna det strategiska utvecklingsarbetet.

Färdplanen utgör en grund och ett ramverk för ett långsiktigt utvecklingsarbete. Den ska uppdateras årligen utifrån aktuell status i arbetet samt omvärldsförändringar och eventuella nya beslut på nationell och kommunal nivå.

Innehållsförteckning

Färdplan för äldreomsorgens utveckling	1
Sammanfattning	2
Innehållsförteckning	3
Process för revidering	4
<i>Justeringar från Färdplanen för 2022 till 2023</i>	4

Process för revidering

Färdplanen för äldreomsorgen ska revideras årligen för att spegla förändringar i omvärlden som väntas de kommande åren. Planen ska matcha stadens flerårsplaner, årets budget samt aktualiteter inom verksamhetsområdet.

Äldreförvaltningen ansvarar för revideringen av färdplanen.

I arbetet med revideringen har förvaltningen tagit in synpunkter på flera olika sätt:

- Avdelningschefer för äldreomsorgens synpunkter har inhämtats genom befintliga nätverk samt i de remissvar som inkom vid första upplagan av färdplanen
- Internt på äldreförvaltningen genom workshops
- Samarbete med olika funktioner på stadsledningskontoret
- Deltagande vid ett controller nätverk med stadsdelsförvaltningarna

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor på äldreförvaltningen i samverkan med stadsledningskontoret.

Färdplanen för äldreomsorgen biläggs till äldreförvaltningens tertialrapport 1, år 2023. Därefter publiceras den på intranätet och i nyhetsbrev till stadens avdelningschefer inom äldreomsorgen. Färdplanen kommer att presenteras dels genom detta dokument samt i formatet Excel och PowerPoint.

Justeringar från Färdplanen för 2022 till 2023

Generell struktur

Färdplanen för 2022 bestod av fem kolumner med rubrikerna: behov, vad görs nationellt, vad görs i staden, vad mer behöver göras samt tidshorisont. Kort sikt avser något som blir klart inom ett år, medellång sikt inom två till tre år och lång sikt är delar som blir klara efter tre eller flera år.

I Färdplanen för 2023 har kolumnen behov tagits bort. Orsaken är att det inte tydligt framgick vems behov det var och hur det hörde ihop med den övriga strukturen om vad som pågår och vad som behöver göras.

För att åstadkomma en mer sammanhållen plan så har även rubrikerna förändrats efter revideringen. Färdplanen för 2022 har rubrikerna:

- Ändamålsenlig styrning
- Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden
- Säkerställa grunduppdraget
- En kvalitativ och värdig omsorg med gott bemötande

Färdplanen för 2023 har rubrikerna:

- Ändamålsenlig styrning och organisation
- Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden
- Säker vård och omsorg med hög kvalitet och gott bemötande

Orsaken till förändringen av rubriker var att det var otydligt vilka delar som skulle ligga under rubriken säkerställa grunduppdraget respektive rubriken en kvalitativ och värdig omsorg med gott bemötande.

Andra större justeringar i dokumentet är punkterna kring God och nära vård som i denna upplaga skrivits om för att bli tydligare. De punkter som redan är genomförda har tagits bort och alla frågor kring God och nära vård har lagts under samma rubrik.

I övrigt har aktiviteter flyttats från vad som behöver göras till vad som görs i staden.

Färdplanen är ett komplement till stadens etablerade styrdokument och ses mer som en översiktskarta som ger en riktning mot vart stadens äldreomsorg ska gå och om vad som staden behöver arbeta för på lång sikt. Det här är första revideringen av dokumentet och äldreförvaltningen ser att det kommer vara ett långsiktigt och spännande arbete med att etablera nya arbetssätt och hitta bästa arbetssätt för såväl arbete med färdplanen som för revideringsarbetet.

Ändamålsenlig organisation och styrning

Område

Område	Vad görs nationellt och regionalt?	Vad görs i staden	Vad mer behöver göras	Tidshorisont
Ändamålsenlig organisation och styrning	God och nära vård (SOU 2019:29) - övergripande mål för den omställning som sker inom hälso- och sjukvården som syftar till att vården i högre grad organiseras och bedrivs med utgångspunkt från patientens behov och förutsättningar.	Länsövergripande överenskommelser som reglerar samverkan mellan region och kommuner. En stadsgemensam handlingsplan arbetas fram under 2023.	Fortsatt arbete i omställningen till God och nära vård.	Löpande
Ändamålsenlig organisation och styrning	Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård (LUS), lagstadgade krav och tydligare former för hur regionen och kommunerna ska skapa en effektivt sammanhållen planeringskedja som bidrar till kortare ledtider i vården.	Överenskommelse om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård i Stockholms län. Uppföljning av LUS ur den äldres perspektiv.	Införa möjligheter till digitala SIP tillsammans med SoF, Storsthlm och Region Stockholm. Regelbundet följa upp och analysera om intentionerna i såväl lagstiftning som regional överenskommelse infrias kring utskrivningsklara patienter från slutenvård.	Medellång sikt
Ändamålsenlig organisation och styrning	Länsövergripande: Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre ska revideras. (innehåller fem överenskommelser)	Delta i etablerade samverkansforum i länet.	För att fortsätta att utveckla den länsövergripande samverkan behövs en övergripande samordning, gemensam målsättning och principiella ramar där äldreförvaltningen medverkar aktivt och långsiktigt.	Kort sikt

Område	Ändamålsenlig organisation och styrning			
	Vad görs nationellt och regionalt?	Vad görs i staden	Vad mer behöver göras	Tidshorisont
Ändamålsenlig organisation och styrning	Remissförfarande inför ny äldreomsorgslag	Utredning kring hur stadens hälso- och sjukvårdsorganisation kan stärkas i syfte att säkerställa likställighet och tillgång till likvärdig vård och omsorg	Utveckla teamarbetet för att säkerställa likställighet och tillgången till likvärdig vård och omsorg. Säkerställa att det finns ansvariga personer i varje verksamhet som har ett ansvar för att utveckla verksamhetens kvalitet.	Medellång sikt
Ändamålsenlig organisation och styrning		Förvalta och etablera verksamhets- och it-nära objektorganisation för digitala lösningar enligt stadens modell för it-tjänster	Utveckla och etablera samarbetet mellan, stadsdelsförvaltningarna och ansvariga fackförvaltningar för den verksamhetsnära och den it-nära förvaltningen för objekt Sociala system nyckelfri hemtjänst med mera	Medellång sikt
Ändamålsenlig organisation och styrning	Utredningen Välfärdsteknik i äldreomsorgen.	Framtagande av sammanhållen digitaliseringsplan	Implementering av digitaliseringsplanen. Utveckling och införande av välfärdsteknik i relation till stadens IT-avtal	Kort sikt
Ändamålsenlig organisation och styrning	Inom ramen för utredning om en äldreomsorgslag överväga och vid behov lämna förslag som stärker tillgången till medicinsk kompetens inom äldreomsorgen.	Kvalitetsuppföljningar, anställning av HSL-observatör	Etablera arbetssätt och rutiner för ny roll som HSL-observatör	Kort sikt

 <h1>Ändamålsenlig organisation och styrning</h1>				
Område	Vad görs nationellt och regionalt?	Vad görs i staden	Vad mer behöver göras	Tidshorisont
Ändamålsenlig organisation och styrning		Åtgärdsförslag framtaget för att säkra tillgång till korttidsplatser	Implementera åtgärder på kort och lång sikt för att trygga tillgången på korttidsplatser	Medellång sikt
Ändamålsenlig organisation och styrning		Boendeplanen utvecklar kunskap och mål för seniorbostäder utifrån ny inventering och uppdrag att utreda behovet av seniorbostäder för att målet om att alla över 65 år som vill ska kunna få en seniorbostad	Intensifiera arbetet hos stadens aktörer och säkerställa att tillräckligt med seniorbostäder byggs av en mångfald av aktörer. Utveckla arbetet med att tillgängliggöra befintligt bestånd för äldre bland annat genom T-märkning samt kollektivhusboende	Medellång sikt
Ändamålsenlig organisation och styrning		Äldrevänlig stad pilotprojekt för seniorbostäder till rimliga priser, kollektivboende och innovation	Sprida kunskap från projektet till berörda förvaltningar och bolag så erfarenheterna tas vidare till ordinarie seniorbostadsprojekt	Löpande
Ändamålsenlig organisation och styrning	Inspektioner IVO	Utredning hur avtals- och verksamhetsuppföljningen inom äldreomsorgen ska organiseras	Skapa en tydligare koppling mellan uppföljning och utveckling. Fortsatt kvalitetsutveckling på vård- och omsorgsboende.	Löpande

Område	Ändamålsenlig organisation och styrning			
	Vad görs nationellt och regionalt?	Vad görs i staden	Vad mer behöver göras	Tidshorisont
Ändamålsenlig organisation och styrning		Utredning om för- och nackdelar med olika upphandlingsformer	Fortsatt utveckla äldreomsorgen i staden i samverkan med privata utförare	Löpande
Ändamålsenlig organisation och styrning	Forskning kring chefers förutsättningar ex. MYNAK, Institutet för stressmedicin Västra Götalands regionen och Göteborgs universitet	En stadsgemensam riktlinje gällande organisationsstrukturen för chefsnivåer inom äldreomsorgen, mandat och befogenheter i syfte att tydliggöra hållbara förutsättningar i chefsuppdragen. Förutsättningarna skiljer sig utifrån såväl komplexitet och geografiskt utspridda områden samt antalet medarbetare per chef.	Fortsatt arbete med tydlig chefsstruktur gällande förutsättningar, mandat och befogenheter	Löpande

Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden

Område

	Vad görs nationellt och regionalt?	Vad görs i staden	Vad mer behöver göras	Tidshorisont
Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden		Fortsatt arbete med chefsintroduktion där äldreförvaltningen erbjuder utbildning för nya chefer i äldreomsorgen samt möjligheten delta på den stadsgemensamma utbildningen Chef i staden.		Löpande
Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden		Strategiskt utvecklingsarbete kring personal- och kompetensförsörjning inom äldreomsorgen. Implementering av kompetensstegar för undersköterskor och sjuksköterskor påbörjas 2023. Utbildningsplan tas fram årligen. Interna och externa utbildningsåtgärder genomförs. Revidering av handlingsplanen för biståndshandläggare och socialsekreterares arbetsmiljö.	Fastställa kompetensstegar för samtlig legitimerad personal. Ta fram en handlingsplan för att kunna behålla och rekrytera legitimerad personal.	Medellång sikt
Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden	Diskussioner förs i regionala vård kompetensrådet	Arbete för en sammanhållen verksamhetsförlagd praktik (VFU, LIA, APL)	Öka antalet praktikplatser (VFU, LIA, APL) och sätta mål för antal praktikplatser samt definiera uppföljningsmodell för praktik i olika yrkeskategorier. Säkerställa att det finns tillräckligt med utbildade handledare.	Kort sikt

Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden

Område

	Vad görs nationellt och regionalt?	Vad görs i staden	Vad mer behöver göras	Tidshorisont
Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden	I betänkandet - Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20) föreslås ett införande av en skyddad yrkestitel för undersköterska från 2023	Ta fram en utbildningsplan och definiera utbildningsbehovet i staden med hjälp av enheternas kompetensplaner och kompetenskartläggning. Utbildningar i svenska språket och språkstödande arbetsätt.	Samarbeta för att säkra framtidens kompetensförsörjning. Höja kompetensen för de medarbetarna som inte når kraven idag.	Löpande
Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden	Nationellt kunskapscentrum för äldreomsorg föreslås inrättas	Kontinuerlig kompetensutbildning av medarbetare i äldreomsorgen.	Höja kompetensen så det motsvarar skolverkets yrkespaket för vårdbiträde och undersköterska.	Medellång sikt
Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden		Stadsövergripande introduktion för leg. Sjuksköterskor och övrig legitimerad personal	Insatser för att säkerställa framtida behov av legitimerad personal.	Löpande
Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden		Den 1 januari 2024 införs krav på SVA 1 i äldreomsorgen på grund av förändringar i upphandlingsdokument och därmed också i uppdragsbeskrivningarna.	Säkerställa att alla medarbetare har tillräcklig kompetens i svenska för att klarar sitt arbete. Planera för att de medarbetare som har behov av utbildning i svenska får stöd i att läsa upp till SVA 1.	Medellång sikt

Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden

Område

	Vad görs nationellt och regionalt?	Vad görs i staden	Vad mer behöver göras	Tidshorisont
Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden		På webbsidan "Hitta äldreomsorg" finns verksamheter som uppger att de har personal som kan finska.	Tillgodose att det finns medarbetare i äldreomsorgen som kan nationella minoritetsspråk. Kartlägga befintliga resurser och rekrytera personal med rätt språkkompetens vid behov.	Löpande
Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden	Arbetsmiljöverkets översyn av bland annat afsar etcetera.	Arbeta för enhetlighet gällande titlar, arbetsinnehåll med mera.	Äldreförvaltningen samordnar arbetet som genomförs tillsammans med stadsdelarna med stöd av stadsledningskontoret vid behov. Samverka för fortsatt arbete kring enhetlighet gällande titlar, arbetsinnehåll med mera. Tydlighet i roller/uppdrag mellan professionerna. Utveckla den lärande organisationen och dess förutsättningar.	Medellång sikt
Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden	Socialstyrelsens uppföljning av chefers förutsättningar. Västra Götalands Regionen, Institutet för stressmedicin Att leda lagom många	Regelbundna möten för äldreomsorgens chefer, med äldreförvaltningen samt möten som arrangeras för samtliga chefer i staden. Översyn/kartläggning av de organisatoriska förutsättningarna däribland antalet medarbetare per chef inom äldreomsorgen samt fördelning av arbetsmiljöuppgiftsfördelning.	Hantera översyn/kartläggningens resultat.	Medellång sikt

Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden

Område

	Vad görs nationellt och regionalt?	Vad görs i staden	Vad mer behöver göras	Tidshorisont
Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden	Undersköterska, skyddad yrkestitel från 1 juli 2023, övergångsfas i 10 år.	Rekrytering genom kompetensbaserad rekrytering. Strategiskt arbete för kompetenshöjande insatser med hjälp av sociala medier.	Stärka kopplingen till akademin. Fortsätta arbetet med att differentiera arbetsuppgifter för undersköterskor och vårdbiträden.	Medellång sikt
Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden	Nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg är under uppbyggnad inom Socialstyrelsen.	Webbaserad introduktionsutbildning för samtliga medarbetare i äldreomsorgen. Webbaserad introduktionsutbildning för chefer och för legitimerad personal. Utveckla arbetet med akademiska noder samt med att få in fler forskningsprojekt i samtliga verksamheter	Fortsatt utveckling av arbetssätten för akademiska noder. Revidera definitionen. Fortsatt nära kontakt med stadens högskolor.	Medellång sikt
Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden	Kollektivavtal	Erbjuder utökad sysselsättningsgrad till medarbetare med ofrivillig deltid	Fortsatt arbete för att öka andelen tillsvidareanställd personal.	Löpande
Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden	Riktade prestationsbaserade statsbidrag för att minska personal med timanställning.	Säkerställa att rätt anställningsformer används i syfte att minska andelen timavlönade. Utredning om bemanningspersonal i äldreomsorgen.	Följa utredningen om egenanställd bemanningspersonal som har tillsvidareanställning och hantera resultatet.	Kort sikt

Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden

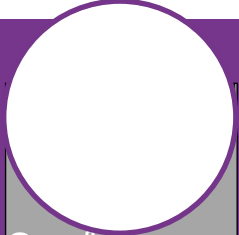
Område

	Vad görs nationellt och regionalt?	Vad görs i staden	Vad mer behöver göras	Tidshorisont
Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden		Framtagande av sammanhållen digitaliseringsplan.	Kompetensstärka medarbetarna i staden utifrån nivå av digital kompetens samt förståelse för innovation. Etablera förutsättningar och metoder för en verksamhetsdriven digitaliseringsutveckling med utgångspunkt i de äldres behov.	Löpande

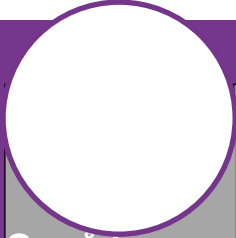
Säker vård och omsorg med hög kvalitet och gott bemötande

Område	Vad görs nationellt och regionalt?	Vad görs i staden	Vad mer behöver göras	Tidshorisont
Säker vård och omsorg med hög kvalitet och gott bemötande		Färdplan för äldreomsorgen, arbete med Äldrevänlig stad, samarbete kring framtida kompetensförsörjning samt kvalitetsutvecklingsarbete för särskilda boenden, som omfattar bland annat vård, omsorg, mat, miljö, aktiviteter, byggnader och utemiljö.	Långsiktig planering av hur möjligheten att som äldre i stadens verksamheter få uppleva ett värdigt liv och välbefinnande. Kvalitetsutvecklingsarbete som utgår från de äldres perspektiv.	Löpande
Säker vård och omsorg med hög kvalitet och gott bemötande		Ramtid inom hemtjänsten. Information och stöd till hemtjänst och beställarenheter. Översyn i samarbete med stadsdelarna i syfte att ramtid ska införas fullt ut.	Fortsätta och vidareutveckla arbetet med ramtid inom hemtjänsten. Fortsatt utveckling av anvisningar för beställning och genomförandeplan för hemtjänsten.	Löpande
Säker vård och omsorg med hög kvalitet och gott bemötande		Anhörigstöd ska baseras på den nationella strategin.	Den nationella strategin ska inkluderas i stadens program för anhörigstöd.	Löpande

Säker vård och omsorg med hög kvalitet och gott bemötande

 Område	Vad görs nationellt och regionalt?	Vad görs i staden	Vad mer behöver göras	Tidshorisont
Säker vård och omsorg med hög kvalitet och gott bemötande		Äldrelotsar och insatser till sårbara grupper. Arbete tillsammans med socialförvaltningen för att ta fram en nollvision för hemlösa äldre.	Utreda vad som finns för personer med särskilda behov som psykiska funktionsvariationer och missbruk i stadsdelsförvaltningarna, kartläggning av roller och vilket behov som finns. Planera insatser för att öka kunskapen om att åldras med psykisk ohälsa och neuropsykiatriska diagnoser. Säkerställa att sårbara grupper får insatser utifrån individuella behov oavsett ålder i förhållande till förändrad pensionsålder.	Kort sikt
Säker vård och omsorg med hög kvalitet och gott bemötande	Statsbidrag för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre personer	Satsningar på aktivitetscenter, sociala träffpunkter och särskilt boenden med den gemensamma basnivån för hälsofrämjande arbete som grund.	Utveckla ett hälsofrämjande arbetssätt/metoder inom hemtjänst och boende samt på aktivitetscenter och träffpunkter genom utbildning och stöd.	Medellång sikt
Säker vård och omsorg med hög kvalitet och gott bemötande		Strategiskt arbete för att öka personalkontinuiteten hos varje kund.	Fortsatt arbete för höjd kontinuitet hos den äldre.	Medellång sikt

Säker vård och omsorg med hög kvalitet och gott bemötande

 Område	Vad görs nationellt och regionalt?	Vad görs i staden	Vad mer behöver göras	Tidshorisont
Säker vård och omsorg med hög kvalitet och gott bemötande	Beslut om en fast omsorgskontakt för Hemtjänsten gäller från 1 juli 2022. Från 1 juli 2023 får endast den som har bevis för yrkestiteln undersköterska utses till fast omsorgskontakt.	Kontaktmannaskap / Fast omsorgskontakt i hemtjänsten.	Säkerställa att det alltid är undersköterskor som kontaktpersoner/fast omsorgskontakt för samtliga äldre.	Löpande
Säker vård och omsorg med hög kvalitet och gott bemötande	Utredning om vilket stöd kommuner behöver	Fortsatt samarbete med SKR och arbete med digitaliseringsplanen.	Fortsätta utvecklingen mot en digifysisk omsorg där omsorg integreras med nya digitala möjligheter.	Löpande